

BOSC DE CAMPANYÀ

Què és un bosc?

Un bosc no és només una reunió d'arbres. És un conjunt molt més complex

Defineix que és per a tu un bosc i que hi podem trobar en ell.

Sabies que...

... més de la meitat del territori de Catalunya està cobert per boscos.

...els boscos són un tresor de la biodiversitat perquè en ells podem trobar gran quantitat d'espècies vegetals i animals.

... els boscos tenen una funció essencial en la protecció del sòl, en la regulació dels recursos hídrics i, fins i tot, del clima.

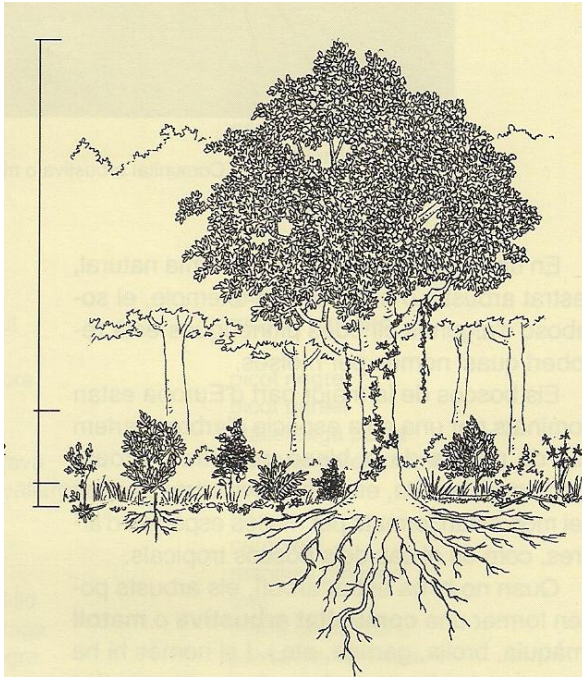
... els boscos són una font important de recursos naturals: fusta, bolets, pinyes, fruits, herbes aromàtiques i medicinals, etc. Els boscos són, per tant, un recurs renovable que cal cuidar.

Les comunitats vegetals del bosc

En un bosc hi podem trobar diferents arbres i altres plantes que es distribueixen en l'espai per capes de vegetació, segons la seva alçada i mida.

Quins estrats vegetals podem trobar en un bosc?

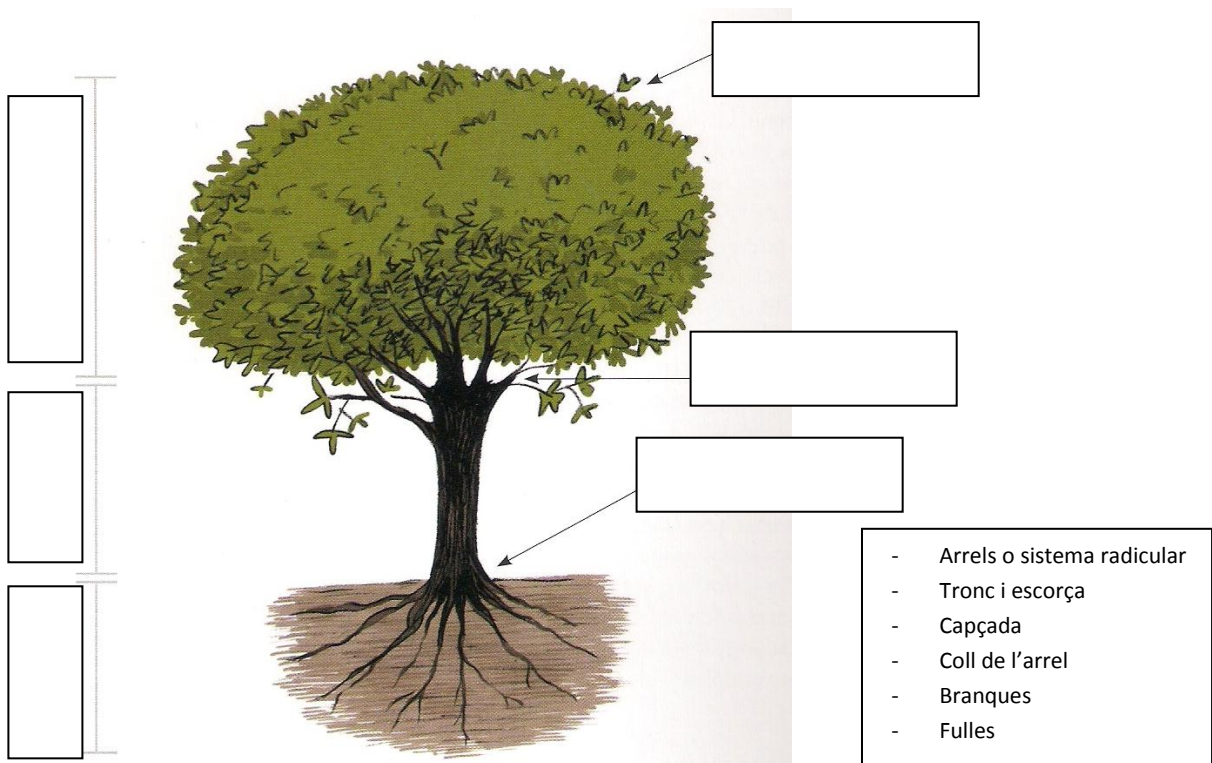
Identifica en el dibuix els diferents estrats que podem trobar en un bosc.

- Estrat arbori
- Sotabosc:
 - o Estrat arbustiu
 - o Estrat lianoide
 - o Estrat herbaci
- Virosta

Quines parts són les parts principals d'un arbre?

Identifica en el dibuix les diferents parts de l'arbre.

I les seves funcions?

Relaciona les diferents parts de l'arbre amb les seves funcions:

1. Tronc
2. Capçada
3. Arrels
4. Flors
5. Escorça
6. Fulles
7. Fruit

- A. Fixen l'arbre a terra i absorbeixen l'aigua i els nutrients minerals del sòl (saba bruta).
- B. Protegeixen la llavor i faciliten la seva disseminació, facilitant l'aparició de nous arbres.
- C. Fabriquen l'aliment de l'arbre mitjançant el procés de fotosíntesi (saba elaborada).
- D. Permet el creixement de l'arbre en alçada i condueix tant la saba bruta com saba elaborada
- E. Protegeix el tronc de factors externs com la pluja, la neu, la calamarsa, l'atac d'alguns animals, el foc... És com la pell de l'arbre.
- F. Permet una millor adaptació de l'arbre al seu entorn, modificant la seva forma i port en funció de causes diverses com les adversitats climàtiques, competència per la llum o la falta de nutrients al sòl. La seva forma varia segons l'espècie d'arbre.
- G. S'encarreguen de la reproducció dels arbres.

Tipus d'arbres

Al bosc, podem trobar diferents tipus d'arbres segons la forma de les seves fulles i fruits o segons la seva estratègia per renovar les fulles.

Relaciona els següents conceptes:

1. Arbre caducifoli
2. Arbre perennifoli
3. Conífera o aciculifoli
4. Frondosa o planifoli

- A. Tenen fulles estretes i petites en forma d'agulla o esquama i els seus fruits són pinyes o cons.
- B. Perd totes les fulles en l'època desfavorable (tardor) i aquestes tornen a créixer en l'època de bonança (primavera).
- C. Tenen fulles més o menys planes i no fan pinyes, els seus fruits són més complexos i diversos.
- D. Mantenien les fulles verdes al llarg de tot l'any.

Marca amb una creu de quin tipus és cada arbre:

Espècie	CADUCIFOLI	PERENNIFOLI	CONÍFERA/ACICULIFOLI	FRONDOSA/PLANIFOLI
Alzina 				
Roure 				
Pi 				
Pollancre 				

Identifica les quatre estacions de l'any en el següent dibuix que representa un arbre caducifoli:

Explica per què els arbres de fulla caduca perden les fulles durant la tardor

Sabies que...

... els arbres han aconseguit colonitzar gairebé tots els tipus d'hàbitats, des de les selves tropicals o les altes muntanyes fins a les àrides sabanes.

... els arbres són els elements més representatius d'un bosc. Fins el punt que l'arbre dominant dona nom al bosc. Exemple: alzinar, roureda, fageda, pineda, etc.

... per distingir les diferents espècies d'arbre ens hem de fixar en com és el tronc, quina forma té la capçada, com les fulles, els fruits, etc.

Les plantes del bosc de Can Campanyà

Els arbres de Can Campanyà

Omple els espais buits amb les paraules del requadre.

Coníferes	Blanc	Mediterrània	Rombe	Ondulat	Planifolis
Caducifoli	Pernil	Rius	Aglà	Ribera	Lòbuls
Pinyes	Resina	Fred	Pinatell	Vi	Boscós
Rovelló	Cònica	Agulla	Ovelles	Llavor	Pollancre
Paper	Perennes	Dentat	Carbó	Primavera	Humits

Alzina

L'alzina forma _____ extensos gairebé a tot Catalunya. És un dels arbres més abundants de la _____. Les seves fulles, d'un color verd fosc, són dures i tenen el marge _____. Aquestes són _____, tot i que es renoven cada 4 anys. El seu fruit és l'_____, un aliment bàsic per molts animals del bosc i també pels ramats d'_____ i l'engreix de porcs productors de _____ ibèric.

La fusta de l'alzina és dura i difícil de treballar. Tradicionalment, se'n feien mànecs de destrals, rodes i carrosseries de carruatges i _____ vegetal.

Roure

Els roures són arbres _____ que es troben principalment en indrets _____. Les seves fulles són de mida variable i tenen el marge _____. Aquestes cauen amb l'arribada del

_____ o bé romanen seques a la capçada de l'arbre fins a la _____. Com l'alzina, és seu fruit és la gla.

Als millors cellers, les botes per a emmagatzemar _____ són les fetes de fusta de roure.

Pi

Els pins són _____ molt comunes a Catalunya, hi ha 7 menes diferents. Tots fan la fulla en forma d'_____ i la capçada acostuma a ser _____ però també pot tenir forma de para-sol. Els fruits escamosos, anomenats popularment _____, guarden al seu interior els pinyons que són la _____ de l'arbre.

Tots els pins produeixen una substància enganxosa, la _____, que té la funció vital de protegir les ferides de l'escorça.

Als boscos de pins s'hi fan molts bolets. Els més estimats pels boletaires són el _____ i el _____.

Pollancre

El pollancre és una arbre que creix a la vora dels _____, a prop de l'aigua. Forma boscos de _____, les pollancredes, seguint els cursos fluvials. Té una forma espigada característica. Les seves fulles tenen forma de _____ i són d'un color verd brillant.

La fusta del pollancre és molt lleugera i serveix per fer caixes de fruita i, sobre tot, _____.

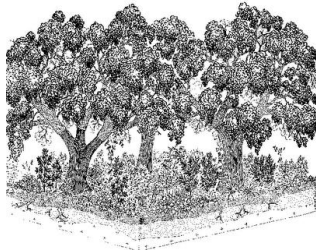
Àlber

L'àlber és un arbre _____ i perd les seves fulles a partir de la tardor. La seva escorça és de color _____, sobretot en les branques joves. Les seves fulles amb revers també ben blanc, estan dividides en 3 o 5 _____.

Viu als boscos de ribera i la seva fusta, igual que la del _____, es fa servir per fabricar pasta de paper.

Els arbustos i herbes de Can Campanyà

Relaciona cadascuna de les següents plantes amb el tipus de bosc on les trobem (alzinar o de ribera) i amb una de les característiques que s'especifiquen a la banda dreta:

ALZINAR

BOSC DE RIBERA

Llentiscle

És una planta enfiladissa i les seves fulles tenen forma de cor.

Aritjol

Té unes branques molt fines i tolera molt bé la salinitat del sòl.

Tamarix

Creix al sotabosc acompanyant alzines i pins. En l'antiguitat servia per produir goma de mastegar.

Romani

El seu fruit són les mores

Joncs

És una planta molt aromàtica. Sovint s'utilitza per cuinar.

Esbarzer

Planta bioinvasora procedent d'Àsia molt estesa al llarg dels nostres rius i sèquies.

Esparreguera

Creix en terrenys pantanosos. Les fulles s'utilitzen per fabricar cadires i cistells.

Canya

A la primavera, fa uns brots tendres comestibles, anomenats espàrrecs.

Les comunitats animals del bosc

Com ja hem vist abans, un bosc no és tan sols un grup d'arbres que creixen junts. Al seu voltant es desenvolupa la vida d'altres vegetals i de molts animals. Tots plegats formen una variada comunitat d'éssers vius en la qual cadascú ocupa un lloc determinat.

En un bosc podem trobar una fauna molt diversa: mamífers grans i petits, diversos tipus d'ocells, rèptils i amfibis i gran quantitat d'invertebrats.

La presència d'uns o altres animals al bosc depèn del tipus de bosc i de l'estructura de la vegetació.

Quins animals hi viuen al bosc de Can Campanyà?

A continuació hi ha una llista amb alguns dels animals que podem trobar a un alzinar litoral com el de Can Campanyà, agrupa'ls en funció del tipus d'animal que siguin:

Alguns animals del bosc...

guineu 	cap-gros 	formiga i/o tèrmit 	gamarús 	gripau 	lлимac
eriçó 	mallerenga 	senglar 	cuc de terra 	merla 	ratolí
aranya 	esquirol 	esparver 	serp 	conill 	mostela

Mamífers

Ocells

Rèptils

Amfibis

Invertebrats

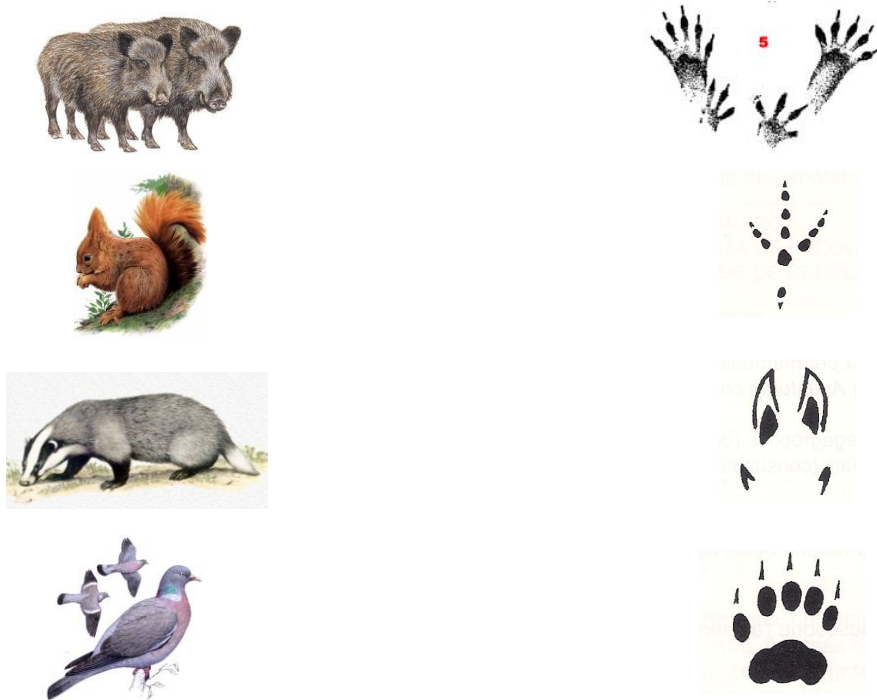
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____		_____	_____
_____	_____			_____
_____				_____

Quins rastres deixen els animals del bosc?

El bosc acull una fauna molt diversa, però els animals són difícils d'observar i sovint els hem d'identificar de manera indirecta, a partir dels rastres que deixen en el terreny o en la vegetació.

Relaciona els següents animals amb els rastres que deixen:

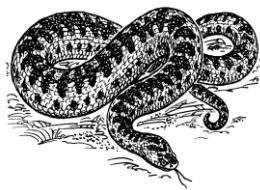
Petjades

Excrements

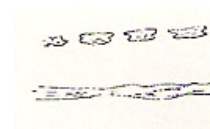
Altres restes

Egagròpiles

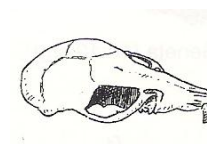
Forat d'entrada a galeries subterrànies

Traces de baves

Muda de pell

Crani